

This document is signed with eSGN

To check its signatures, open this PDF using Adobe Acrobat Reader.
For more information, visit the Adobe Acrobat’s Learn & Support section.

Signature Types

- Signed by a natural person
- Signed by a natural person with a registered profession
- Signed by a legal person or registered organisation

Levels of Electronic Signature

- Simple Electronic Signature
- Advanced Electronic Signature
- Qualified Electronic Signature

G. Gochin

Erbil, 09 October 2026
eIDAS Qualified Electronic Signature

PRAŠYMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTUI

Nepriklausomas vertinimas, teisėkūros iniciatyva, valstybės apdovanojimų peržiūra ir viešas institucinės atsakomybės standartas

Kam	Lietuvos Respublikos Prezidentui
Nuo	Grant Arthur Gochin, Lietuvos Respublikos pilietis
Data	2026 m. spalio 9 d.
Tema	Prašymas dėl nepriklausomo LGGRTC valstybės mokslinių tyrimų / sertifikavimo funkcijos vertinimo ir galimų konstitucinių ar įstatyminių veiksmų

I. Konstitucinė kompetencija ir prašymas

Prašau Prezidento spręsti struktūrinę Lietuvos istorinės atskaitomybės sistemos problemą: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – Centras arba LGGRTC) yra valstybės biudžetinė įstaiga, kurios istorinės išvados gali būti naudojamos kitų valstybės institucijų, tačiau ginčijami jos teiginiai kitur tuo pat metu gali būti traktuojami tik kaip istorikų nuomonė. Klausimas nėra, ar Prezidentas turėtų spręsti ginčijamus istorijos klausimus. Klausimas – ar valstybė turi patikimą tikrinimo, taisymo ir atsakomybės mechanizmą, kai valstybės mokslinių tyrimų institucija paskelbia kategoriškus teiginius, vėliau paaiškinančius esant pagrįstus netiksliu užsienio procesinių sprendimų apibūdinimu, neišsamia šaltinių patikra ar nevienodu įrodymų vertinimu.

Prezidentas turi tris tiesiogiai aktualias konstitucines ar institucines priemones. Pirma, Konstitucijos 68 straipsnis suteikia Prezidentui įstatymų leidybos iniciatyvos teisę Seime. Antra, Konstitucijos 84 straipsnio 22 punktas suteikia Prezidentui teisę skirti valstybinius apdovanojimus, todėl Prezidentūros kompetencijoje gali būti inicijuotas apdovanojimų pagrindo peržiūrėjimas, kai nepriklausomas vertinimas nustato reikšmingą dokumentinį pagrindą. Trečia, Prezidentas gali viešai paraginti atlikti ir paremti nepriklausomą valstybės institucijos, kurios išvados daro įtaką Lietuvos istoriniam patikimumui, vertinimą.

II. Dokumentinis pagrindas nepriklausomam vertinimui

2020 m. vasario 11 d. pasirašytame LGGRTC atsakyme nurodoma Hanso Gewecke apkaltinamoji baudmė ir jo vaidmuo inicijuojant getus, tačiau vėliau apibendrinama, kad Vokietijos teismai išteisino faktinius Šiaulių geto / stovyklų sistemos kūrėjus ir vadovus. Tame pačiame dokumente palankiai remiamasi KGB / NKVD medžiaga. Todėl klausimas yra ne vien nesutarimas dėl istorinio vertinimo, o pačios institucijos vidinis nuoseklumas ir įrodymų standartai.

LGGRTC rašte Nr. 55R-951 vėliau pripažino, kad skelbdamas visiško išteisinimo formuluotę dėl Ewaldo Bubo nebuvo išnagrinėjęs lemiamo Liubeko teismo sprendimo. Hermann Schleefo bylos dokumentai taip pat rodo proceso užbaigimą dėl įrodymų stokos, o ne teisminį išteisinimą.

Brazaičio byla atskleidžia antrą mechanizmą: JAV administracinis tyrimas, kuris buvo deaktyvuotas ir galėjo būti atnaujintas, buvo paverstas „visiško išteisinimo“ ir „reabilitavimo JAV Teisingumo ministerijoje“ formuluotėmis. 2026 m. gegužės 12 d. Užsienio reikalų ministerija pripažino, kad „visiško išteisinimo“ terminija buvo teisiškai netiksli, tačiau 2026 m. spalio 9 d. tiesioginis patikrinimas patvirtino, kad LGGRTC puslapyje Nr. 2969 tebebuvo skelbiamas teiginys „jis reabilituotas JAV Teisingumo ministerijos“.

Vyriausybės kanceliarijos S-3229 medžiagoje esantis LGGRTC raštas Nr. 11R-12 palankią reikšmę suteikia tam, jog sovietų institucijos Ramanauskui nepateikė kaltinimo dėl žydų genocido, ir jo paties 1957 m. tardymo paaiškinimui. Krikštaponio byla tuo pat metu pateikia kontrolinį atvejį, kuriame karo ir pokario medžiaga buvo naudojama nepalankiai pagerbtam partizanui. Nepriklausomo vertinimo klausimas yra ne kategoriškas sovietinių šaltinių priėmimas ar atmetimas, o vienodo neutralaus standarto taikymas.

III. Atskaitomybės spraga

Galiojantis LGGRTC įstatymas Centrą įtvirtina valstybės sistemoje ir jo veiklą apibrėžia per mokslinius ir taikomuosius tyrimus bei susijusias istorines funkcijas. Tačiau 2026 m. rugsėjo 24 d. prokuroro sprendime ginčijamas LGGRTC tekstas baudžiamosios teisės požiūriu traktuotas kaip istoriografinis vertinimas ir specialistų istorikų nuomonė. Šios dvi nuostatos gali derėti tik tuomet, jei kita institucija ar mechanizmas užpildo trūkstamą atskaitomybės funkciją: mokslinių tyrimų sąžiningumą, šaltinių patikrinimą, klaidų taisymą ir skaidrų pataisytų išvadų paskelbimą.

Todėl prašau nepriklausomo vertinimo už LGGRTC ribų, o ne dar vieno prašymo LGGRTC tirti pačios savo veiklą.

IV. Ankstesni instituciniai veiksmai

Šis kreipimasis yra devintasis iš dešimties atskirai kompetencijai pritaikytų institucinių kreipimųsi. Iki šiol pateikti aštuoni:

- AR-01 – Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba: užregistruota 2026 m. spalio 9 d. Nr. V5-1531.
- O-SUPP – Seimo kontrolierių įstaiga: užregistruota 2026 m. spalio 9 d. Nr. P-3369, skundo Nr. 5D-2026/2.1-1655 papildymas.
- AE-01 – Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai pateiktas QES pasirašytas prašymas; registracijos patvirtinimas dar negautas.
- S-AUD – Seimo Audito komitetui pateikta 2026 m. spalio 9 d.; registracijos patvirtinimas laukiamas.
- A-01 – Valstybės kontrolei pateikta 2026 m. spalio 9 d.; registracijos patvirtinimas laukiamas.
- S-EDU – Seimo Švietimo ir mokslo komitetui pateikta 2026 m. spalio 9 d.; registracijos patvirtinimas laukiamas.
- MFA-01 – Užsienio reikalų ministerijai pateikta 2026 m. spalio 9 d.; registracijos patvirtinimas laukiamas.
- S-FAC – Seimo Užsienio reikalų komitetui pateikta 2026 m. spalio 9 d.; registracijos patvirtinimas laukiamas.

V. 2026 m. spalio viešasis kontekstas

Šis prašymas nesiremia 2026 m. spalio Maskvos teismo sprendimu; pagrindiniai jo šaltiniai yra Lietuvos, Vokietijos ir JAV dokumentai. X-30 fiksuoja tik viešąjį kontekstą ir Ministerijos citatą.

VI. Valstybės apdovanojimų klausimas

Oficiali Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos apdovanotų asmenų duomenų bazė patvirtina visus šiame prašyme nurodomus apdovanojimus. Juozui Ambrazevičiui-Brazaičiui po mirties 2009 m. birželio 26 d. dekretu Nr. 1K-1907 skirtas Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius. Jonui Noreikai po mirties 1997 m. vasario 14 d. dekretu Nr. 1205 skirtas Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius. Adolfui Ramanauskui po mirties 1998 m. kovo 6 d. dekretu Nr. 4 skirtas Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius, o 1999 m. sausio 31 d. dekretu Nr. 310 - Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius. Oficialios Prezidentūros duomenų bazės įrašai pateikiami priede X-31.

Čia neteigiu, kad pirminiai sprendimai dėl apdovanojimų buvo pagrįsti LGGRTC išvadomis. Prašau tik, kad Prezidentas, gavęs nepriklausomo šios dokumentinės medžiagos vertinimo rezultatus, nustatytų, ar kuris nors jo

kompetencijai priklausantis apdovanojimas turėtų būti peržiūrėtas. Šiuo prašymu iš anksto nereikalaujama apdovanojimų atšaukti.

VII. Prašomi Prezidento veiksmai

- Viešai paraginti atlikti nepriklausomą, už LGGRTC ribų vykdomą dokumentuotą bylų šaltinių patikrinimo, užsienio procesinių sprendimų apibūdinimo, taisymo praktikos ir įrodymų vertinimo nuoseklumo vertinimą.
- Jei nepriklausomas vertinimas nustatytą struktūrinę spragą, kuriai pašalinti būtinas dabartinės institucinės sistemos pakeitimas, pertvarka ar pakeitimas kita sistema, pasinaudoti Konstitucijos 68 straipsnyje įtvirtinta Prezidento įstatymų leidybos iniciatyvos teise.
- Prezidentūros valstybinių apdovanojimų kompetencijos ribose inicijuoti ar pavesti peržiūrėti nurodytus Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio, Jono Noreikos ir Adolfo Ramanausko-Vanago valstybinius apdovanojimus, jei nepriklausomas vertinimas pateiktų išvadų, reikšmingų jų tolesniam viešam pagerbimui.
- Bet kokios struktūrinės peržiūros metu užtikrinti LGGRTC archyvų ir darbo dokumentų išsaugojimą.
- Remti atskaitomybės sistemą, kurioje būtų viešai paskelbti šaltinių standartai, išorės peržiūros tvarka, interesų konflikto kontrolės priemonės ir išvadų taisymo bei pakartotinio paskelbimo procedūra.

Šiame pareiškime nurodyti priedai

Priedas	Dokumentas	Data	Nuoroda / rekvizitai	Paskirtis
S0	Aštuonių ankstesnių institucinių kreipimųsi būklė	2026-10-09	Registracijos / pateikimo suvestinė	Parodo koordinuotą, kompetencijomis atskirtą procedūrą
X-01	LGGRTC atsakymas Nr. 14R	2020-02-11	Lietuviškas originalas	Gewecke vidinis prieštaravimas ir sovietinių šaltinių naudojimas
X-03	LGGRTC Nr. 55R-951	2026-10-02	Nr. 55R-951	Pripažinimas, kad lemiamas sprendimas nebuvo išnagrinėtas
X-04	Liubeko teismo sprendimo ištrauka	1970-01-27	JuNSV byla 722	Faktinis Gewecke / Bubo procesinis rezultatas
X-05	LGGRTC raštas Nr. 55R-21	2018-02-26	LGGRTC oficialus raštas	Brazaičio „visiško išteisinimo“ formuluotė
X-07	Verbicko / Shermano paketas	2026-05-12/13	Nr. (19.2.3)3-2806	Valstybinis teisinės formuluotės patikslinimas
X-09	1941 m. rugpjūčio 1 d. Žydų padėties nuostatai	1941-08-01	LCVA f.1075, ap.2, b.5	Laiko ribų / pasirašyto akto kontekstas
X-12	Vyriausybės kanceliarijos S-3229 / LGGRTC Nr. 11R-12	2017/2026	S-3229 / 11R-12	Ramanausko sovietinių šaltinių naudojimo palyginimas
X-14	A. Rukšėnas, Noreikos biografijos kontroversijos	2016	p. 50, 54–55	Riaukos / Pakalniškio patikimumo palyginimas
X-16	LGGRTC puslapis Nr. 2969	2026-10-09	Wayback 20261009035003	Tebegaliojantis reabilitavimo teiginys
X-19	Vilniaus prokuroro nutarimas AP-31212	2019-12-02	p. 3	Ankstesnis valstybės įrašas dėl išteisinimo / reabilitavimo
X-20	Prokuroro S. Stulginskio nutarimas	2026-09-24	IBPS-V-2526543-26	Atskaitomybės ribos kontekstas
X-21	LGGRTC įstatymas ir nuostatai	Galiojantys	Įstatymo 2–4 str.; XIV-2987	Valstybinis statusas ir mokslinių tyrimų funkcija
X-22	Oldenburgo teismo nutartis IV AR 17/70	1970-04-27	2 Js 218/63	Schleefo proceso užbaigimas dėl įrodymų stokos
X-23	Rukšėnas / Krikštaponis – LRT	2021-06-15	LRT	Kontrolinis nepalankaus šaltinių naudojimo atvejis
X-30	LRT/BNS straipsnio archyvas	2026-10-07	Wayback 20261009030020	Viešasis kontekstas tik
X-31	Prezidentūros valstybės apdovanojimų duomenų bazės įrašai	Patikrinta 2026-10-09	Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos apdovanotų asmenų duomenų bazė	Tiksli apdovanojimų, datų ir dekretų identifikacija

Grant Arthur Gochin — Citizen of the Republic of Lithuania

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA

REQUEST TO THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Independent review, legislative initiative, state-award review, and a public institutional-accountability standard

To	President of the Republic of Lithuania
From	Grant Arthur Gochin, citizen of the Republic of Lithuania
Date	9 October 2026
Subject	Independent review of LGGRTC's state research/certification function and possible constitutional or statutory action

I. Constitutional authority and request

I ask the President to address a structural problem in Lithuania's historical-accountability system: the Lithuanian Genocide and Resistance Research Centre (LGGRTC) is a state budget institution whose historical findings may be used by other public bodies, while contested outputs may simultaneously be treated elsewhere as no more than historians' opinion. The question is not whether the President should decide disputed history. It is whether the state has a reliable mechanism for verification, correction and responsibility when a state research institution publishes categorical propositions later shown to rest on inaccurate foreign-procedural descriptions, incomplete source review, or inconsistent evidentiary treatment.

The President has three directly relevant constitutional or institutional avenues. Article 68 of the Constitution gives the President legislative initiative in the Seimas. Article 84(22) gives the President authority concerning State awards and supports initiation of review within the Presidency's awards competence when an independent inquiry establishes materially relevant documentary grounds. The President may also publicly call for and support an independent review of a state institution whose findings affect Lithuania's historical credibility.

II. Documentary reasons for independent review

A signed LGGRTC response of 11 February 2020 recites Hans Gewecke's conviction and role in initiating ghettos and then states a broader proposition that German courts exonerated the actual builders and commanders of the Šiauliai ghetto/camp system. The same document affirmatively credits favorable KGB/NKVD material. The issue is therefore one of internal consistency and evidentiary standards, not merely disagreement with a historical conclusion.

LGGRTC later acknowledged in No. 55R-951 that it had not examined the controlling Lübeck judgment when it published the complete-acquittal formulation concerning Ewald Bub. The Hermann Schleef record likewise shows an insufficient-evidence disposition rather than a judicial exoneration.

The Brazaitis record presents another mechanism: a U.S. administrative inquiry, deactivated and capable of reactivation, was converted into complete-exoneration and Department-of-Justice rehabilitation language. The Foreign Ministry acknowledged on 12 May 2026 that the complete-exoneration terminology was legally imprecise. A live recheck on 9 October 2026 confirmed that LGGRTC page No. 2969 still stated that Brazaitis had been 'rehabilitated by the U.S. Department of Justice.'

Government Chancellery production S-3229 includes LGGRTC No. 11R-12, which gives favorable weight to the absence of a Soviet genocide charge against Ramanauskas and to his own 1957 interrogation account. The

Krikštaponis file supplies a control in which wartime and postwar material was used adversely against an honored partisan. The question is not categorical acceptance or rejection of Soviet material but whether one neutral rule governs comparable source use.

III. The accountability gap

The current LGGRTC Act places the Centre within the state and defines its work through scientific and applied research. A 24 September 2026 prosecutorial refusal, however, treated a contested LGGRTC report as historiographical assessment and specialist historians' opinion for criminal-law purposes. Those propositions can coexist only if another institution or mechanism supplies the missing accountability function: research integrity, source verification, correction and transparent reissuance.

That is why I request independent review outside LGGRTC rather than another request for LGGRTC to investigate itself.

IV. Earlier institutional steps

This is the ninth of ten separately tailored institutional submissions. Eight have already been filed:

- AR-01 – Office of the Chief Archivist: registered 9 October 2026 as No. V5-1531.
- O-SUPP – Seimas Ombudspersons' Office: registered 9 October 2026 as No. P-3369, supplement to complaint No. 5D-2026/2.1-1655.
- AE-01 – QES-signed competence/research-integrity request submitted to the Academic Ethics and Procedures Ombudsperson; registration confirmation pending.
- S-AUD – submitted to the Seimas Audit Committee on 9 October 2026; registration confirmation pending.
- A-01 – submitted to the National Audit Office on 9 October 2026; registration confirmation pending.
- S-EDU – submitted to the Seimas Education and Science Committee on 9 October 2026; registration confirmation pending.
- MFA-01 – submitted to the Ministry of Foreign Affairs on 9 October 2026; registration confirmation pending.
- S-FAC – submitted to the Seimas Foreign Affairs Committee on 9 October 2026; registration confirmation pending.

V. October 2026 public context

This request does not rely on the October 2026 Moscow court ruling. Its core sources are Lithuanian, German and American records. X-30 records contemporaneous public context only.

VI. State-awards question

The official State Awards Database of the Office of the President confirms each decoration identified in this request. Juozas Ambrazevičius-Brazaitis received the Order of the Cross of Vytis, Grand Cross, posthumously on 26 June 2009 by Decree No. 1K-1907. Jonas Noreika received the Order of the Cross of Vytis, Grand Cross, posthumously on 14 February 1997 by Decree No. 1205. Adolfas Ramanauskas received the Order of the Cross of Vytis, Grand Commander's Cross, posthumously on 6 March 1998 by Decree No. 4, and the Grand Cross on 31 January 1999 by Decree No. 310. The Presidency database entries are reproduced in Annex X-31.

I do not assert that the original award decisions relied on LGGRTC findings. I ask only that, after an independent review of the present documentary record, the President determine whether any identified award within the Presidency's competence warrants review. This filing does not presume revocation.

VII. Requested Presidential action

- Publicly call for an independent review, outside LGGRTC, of source verification, foreign-procedural characterization, correction practices and evidentiary consistency in the documented files.
- Use the President's legislative-initiative authority under Constitution Article 68 if the independent review identifies a structural gap requiring amendment, reconstitution or replacement of the present framework.
- Within the Presidency's state-awards competence, initiate or direct review of the identified decorations of Juozas Ambrazevičius-Brazaitis, Jonas Noreika and Adolfas Ramanauskas-Vanagas if the independent review produces findings material to continued commemorative fitness.
- Support preservation of LGGRTC archives and working records during any structural review.
- Support an accountability framework with published source standards, external review, conflict controls and a correction/reissuance procedure.

Annexes cited in this filing

Annex	Document	Date	Reference	Purpose
S0	Status of eight earlier institutional filings	9 Oct 2026	Registration/submission summary	Shows the coordinated, competence-specific sequence
X-01	LGGRTC response No. 14R	11 Feb 2020	Lithuanian original	Gewecke same-document contradiction and Soviet-source use
X-03	LGGRTC No. 55R-951	2 Oct 2026	No. 55R-951	Admission controlling judgment not examined
X-04	Lübeck judgment excerpt	27 Jan 1970	JuNSV case 722	Actual Gewecke/Bub procedural outcome
X-05	LGGRTC Letter No. 55R-21	26 Feb 2018	LGGRTC official letter	Brazaitis complete-exoneration formulation
X-07	Verbickas / Sherman packet	12–13 May 2026	Ref. (19.2.3)3-2806	Government correction/adoption record
X-09	1 Aug 1941 Regulations on Status of Jews	1 Aug 1941	LCVA f.1075, ap.2, b.5	Temporal-scope / signed-act context
X-12	Government Chancellery S-3229 / LGGRTC No. 11R-12	2017/2026	S-3229 / 11R-12	Ramanauskas Soviet-source comparator
X-14	A. Rukšėnas, Noreika biographical controversies	2016	pp. 50, 54–55	Riauka/Pakalniškis reliability comparator
X-16	LGGRTC page No. 2969	9 Oct 2026	Wayback 20261009035003	Continuing rehabilitation wording
X-19	Vilnius prosecutor refusal AP-31212	2 Dec 2019	p. 3	Prior state reading of exoneration/rehabilitation claim
X-20	Prosecutor Stulginskis refusal	24 Sep 2026	IBPS-V-2526543-26	Accountability-boundary context
X-21	LGGRTC Act and Regulations	Current	Act Arts.2–4; XIV-2987	State status and research function
X-22	Oldenburg order IV AR 17/70	27 Apr 1970	2 Js 218/63	Schleef insufficient-evidence disposition
X-23	Rukšėnas/Krikštaponis – LRT	15 Jun 2021	LRT	Adverse-source-use control
X-30	Archived LRT/BNS article	7 Oct 2026	Wayback 20261009030020	Public context only
X-31	Presidency State Awards Database entries	Verified 9 Oct 2026	Office of the President State Awards Database	Exact identification of awards, dates and decree numbers

PRIEDŲ RODYKLĖ / ANNEX INDEX

P-01 — Lietuvos Respublikos Prezidentui / President of the Republic of Lithuania
Autentiškas tekstas: lietuvių kalba. English: courtesy translation only.

Priedas	Dokumentas / Document	Galutinio PDF psl.
S0	Status of the eight earlier institutional filings	10
X-01	LGGRTC response No. 14R	11
X-03	LGGRTC response No. 55R-951	12-14
X-04	Lübeck judgment / JuNSV excerpt	15
X-05	LGGRTC Letter No. 55R-21	16
X-07	Verbickas / Sherman packet	17
X-09	1 August 1941 Regulations on the Status of Jews	18
X-12	Government Chancellery S-3229 / LGGRTC No. 11R-12	19
X-14	A. Rukšėnas, Noreika biographical controversies	20
X-16	LGGRTC page No. 2969 live/archived status	21
X-19	Vilnius prosecutor refusal AP-31212	22
X-20	Prosecutor Stulginskis refusal, 24 Sep 2026	23-34
X-21	Current LGGRTC Act and Regulations	35
X-22	Oldenburg order IV AR 17/70	36
X-23	Rukšėnas / Krikštaponis comparator	37
X-30	Archived LRT/BNS public-context record	38
X-31	Presidency State Awards Database entries	39

PRIEDAS S0 / ANNEX S0

Ankstesnių aštuonių institucinių kreipimųsi būklė / Status of the eight earlier institutional filings

Track	Status	Public signed copy
AE-01	Submitted 9 Oct 2026; registration confirmation pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/AE-01-signed.pdf
AR-01	Registered 9 Oct 2026 as No. V5-1531	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/AR-01-signed.pdf
O-SUPP	Registered 9 Oct 2026 as No. P-3369; complaint No. 5D-2026/2.1-1655	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/O-SUPP-signed.pdf
S-AUD	Submitted 9 Oct 2026; registration pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/S-AUD-signed.pdf
A-01	Submitted 9 Oct 2026; registration pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/A-01-signed.pdf
S-EDU	Submitted 9 Oct 2026; registration pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/S-EDU-signed.pdf
MFA-01	Submitted 9 Oct 2026; registration pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/MFA-01_CONSOLIDATED_READY_FOR_QES_2026-10-09-signed.pdf
S-FAC	Submitted 9 Oct 2026; registration pending	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/S-FAC_CONSOLIDATED_READY_FOR_QES_2026-10-09-signed.pdf

The sequence is deliberately competence-specific. These are not duplicate complaints: archive provenance, public administration, research integrity, audit/control, foreign affairs, presidential powers and Seimas owner-rights questions are separated by forum.

PRIEDAS / ANNEX X-01

LGGRTC atsakymas Nr. 14R / LGGRTC response No. 14R

Data / Date	2020-02-11
Nuoroda / Reference	Lietuviškas originalas; LAC-D00117/00118
Paskirtis / Purpose	Gewecke vidinis prieštaravimas; sovietinių šaltinių vertinimas; Pakalniškio klausimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/05/Atsakymas-Gochinui-i-01-16.pdf

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Pagrindinis šaltinis: 2020 m. vasario 11 d. LGGRTC atsakymas lietuvių kalba.

Šiame pareiškime naudojami trys dokumento aspektai: (1) tame pačiame rašte aptariama Hanso Gewecke apkaltinamoji baudmė ir vaidmuo getų sistemoje, tačiau vėliau pateikiama platesnė Vokietijos teismų „išteisinimo“ išvada; (2) palankiai naudojama KGB / NKVD medžiaga; (3) atsakoma į Pakalniškio šaltinio patikimumo klausimą.

Priedama kaip šaltinio ištrauka; viešas lietuviškas originalas pateikiamas aukščiau esančioje nuorodoje.

PRIEDAS / ANNEX X-03

LGGRTC atsakymas Nr. 55R-951

Data / Date	Užregistruota 2026-10-02
Nuoroda / Reference	Nr. 55R-951
Paskirtis / Purpose	Pripažinimas, kad lemiamas Liubeko sprendimas nebuvo išnagrinėtas; dalinis teisinės formuluotės patikslinimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/LGGRTC_55R-951_2026-10-02.pdf

Po šio viršelio pateikiamas visas gautas LGGRTC dokumentas su jo elektroninio dokumento metaduomenimis.

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 17/1, LT-01128 Vilnius tel. (8 5) 231 4139, faks. (8 5) 279 1033, el. p. centras@genocid.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191428780

Grant Gochinui
ggochin@gmail.com

2026-09-29 Nr. 55R-

Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties
komisijos pirmininkui Dariui Jakavičiui
priim@lrs.lt

Į 2026-09-18

DĖL BUVUSIŲ ŠIAULIŲ APYGARDOS VADŲ H. GEWECKE IR E. BUB'Ų BYLŲ

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau - Centras) 2019-12-17 pažymoje „Apie Jono Noreikos (Generolo Vėtros) veiklą antinaciniame pogrindyje“ po teiginiais: „Šiaulių apygardos komisaras Hansas Gewecke, vienas iš Žagarės ir Šiaulių getų iniciatorių ir organizatorių, po karo taip pat teigė tuo metu nesupratęs, kad getai baigsis žydų sunaikinimu. 1969 m. Liubeko (Vokietija) teismas atmetė H. Geweckei ir jo pavaduotojui Evaldui Bubui pateiktus kaltinimus dėl Holokausto; E. Bubas (kurį D. Jasaitis apibūdina kaip rafinuotai žiaurų) buvo visiškai išteisintas, o H. Gewecke nuteistas puspenktų metų kalėti už tai, kad jo nurodymu Šiaulių gete buvo pakartas B. Mazoveckis, paslapčia į getą įsinešęs maisto“, yra nuoroda, kuria remiantis buvo išsakyti šie teiginiai – tai straipsnis, parašytas H. Gewecke ir E. Bub'o teisme dalyvavusio ir prieš juos liudijusio buvusio Šiaulių geto kalinio Leibos Lipšico prisiminimų pagrindu, taip pat buvo remtasi H. Gewecke filmuotu pasakojimu, saugojamu Steven'o Spielberg'o Holokausto liudijimų vaizdo archyve JAV.

Centras nėra ištyręs 1970 metų Liubeko teismo nuosprendžio, nes jis nėra įskaitmenintas, todėl tikėtina, kad teiginys „E. Bub'as buvo visiškai išteisintas“ nėra teisiškai korektiškas, tačiau tai patvirtinti ar paneigti bus galima tik Centrai tiesiogiai susipažinus su teismo nuosprendžiu.

Kita vertus, esminiai teiginiai, kad teismas atmetė H. Geweckei ir jo pavaduotojui E. Bubui pateiktus kaltinimus dėl Holokausto, yra tikslūs, nes platesni kaltinimai dėl Gewecke'o ir Bub'o dalyvavimo Šiaulių žydų persekiojime ir masinėse žudynėse nepasibaigė jų nuteisimu už visą šią veiklą 1941-1944 metais.

Laikinais einantis Generalinio direktoriaus pareigas

dr. Arūnas Bubnys

Dalius Stancikas, +370 612 60604, dalius.stancikas@genocid.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centras
Dokumento pavadinimas (antraštė)	SKUNDAS IR PRAŠYMAS DĖL PARLAMENTINĖS KONTROLĖS
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-10-02 Nr. 55R-951
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento adresatas (-ai)	Piliečiai
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Arūnas Bubnys Laikinais einantis generalinio direktoriaus pareigas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-10-01 15:21
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-10-01 15:21
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA-2
Sertifikato galiojimo laikas	2026-02-13 13:35 - 2028-02-13 13:35
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolita Bernotienė Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-10-02 09:08
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2022-06-02 10:42 - 2027-06-01 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20260928.6
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-10-02)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-10-02 nuorašą suformavo Jolita Bernotienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo Dokumentų valdymo sistema „Deka Office“ (2026-10-02)

PRIEDAS / ANNEX X-04

Landgericht Lübeck, 2 Ks 1/68 — paskelbta JuNSV ištrauka

Data / Date	1970-01-27
Nuoroda / Reference	Justiz und NS-Verbrechen, Band XXXIII, case 722; BGH 5 StR 631/70
Paskirtis / Purpose	Gewecke / Bub faktinis procesinis rezultatas ir materialios bylos išvados

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Naudojamas tik paskelbtas JuNSV šaltinis. Konfidencialaus šaltinio kopija į šį pareiškimą neįtraukiama.

Šio priedo paskirtis – leisti palyginti LGGRTC vėlesnę „visiško išteisinimo“ formuluotę su paskelbtu Vokietijos teismo bylos rezultatu ir materialiosiomis išvadomis.

Pilnas paskelbtas teismo tekstas identifikuojamas pagal bylą 2 Ks 1/68, JuNSV byla 722, t. XXXIII.

PRIEDAS / ANNEX X-05

LGGRTC raštas Nr. 55R-21

Data / Date	2018-02-26
Nuoroda / Reference	LGGRTC oficialus raštas
Paskirtis / Purpose	2018 m. „visiško išteisinimo“ formuluotė, kurią 2026 m. URM įvardijo teisiškai netiksli
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/05/Gonocide-Reply-2018-02-26-Holocaust-interpretation.pdf

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą viešą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Šaltinio kontroliuojama ištrauka

„rašydamas pažymą apie K. Škirpą Centras atsižvelgė į šalutines aplinkybes, kurių nepaminėjo toje pažymoje - dėl galimų panašių nusikalstamų veikų, apibrėžtų Konvencijoje ir Statute, įtariamo Lietuvos laikinosios vyriausybės vadovo Juozo Brazaičio-Ambrasevičiaus (šias pareigas perėmusio areštavus K. Škirpą), veikla 1974 m. buvo išsamiai tirta JAV Kongrese ir JAV Imigracijos ir natūralizacijos tarnyboje, ir J. Ambrasevičius - Brazaitis buvo visiškai išteisintas.“

Šiame Step 3 pareiškime raštas naudojamas kaip tiesioginis 2018 m. „visiško išteisinimo“ teiginio šaltinis. URM 2026 m. gegužės 12 d. rašte šią ankstesnę Centro formuluotę apibūdino kaip teisiškai netikslia.

PRIEDAS / ANNEX X-07

Viceministro Vidmanto Verbicko atsakymas atstovui Bradui Shermanui ir JAV priedai

Data / Date	2026-05-12 / 2026-05-13
Nuoroda / Reference	Nr. (19.2.3)3-2806
Paskirtis / Purpose	Pagrindinė Ministerijos komunikacija ir teisinio netikslumo pripažinimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/06/Letter-to-Rep.-Sherman.pdf

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą viešą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Originali anglų kalbos formuluotė

First and foremost, the Centre has acknowledged that its earlier public formulation from 2018 referring to the “complete exoneration” of Juozas Ambrazevičius-Brazaitis was legally imprecise and has expressed regret for this miswording.

[vertimas: Pirmiausia Centras pripažino, kad ankstesnė jo 2018 m. vieša formuluotė apie Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio „visišką išteisinimą“ buvo teisiškai netiksli, ir išreiškė apgailestavimą dėl šios netikslios formuluotės.]

This formulation has since been corrected to more accurately reflect the nature of the findings.

[vertimas: Ši formuluotė nuo to laiko buvo pataisyta, kad tiksliau atspindėtų išvadų pobūdį.]

Ministerija atskirai pripažino, kad administracinis tyrimo nutraukimas nėra formalus teisminis išteisinimas pagal JAV teisę.

PRIEDAS / ANNEX X-09

1941 m. rugpjūčio 1 d. „Žydų padėties nuostatai“

Data / Date	1941-08-01
Nuoroda / Reference	LCVA f. 1075, ap. 2, b. 5; lapo numerį turi patvirtinti archyvas
Paskirtis / Purpose	Po liepos 12 d. priimtas ir Ambrazevičiaus pasirašytas antižydiškas aktas; archyvinio lapo numeris sąmoningai neįrašomas

ŠALTINIO IDENTIFIKAVIMO PRIEDAS / SOURCE-IDENTIFICATION ANNEX.

Pareiškime remiamasi dokumento data, turiniu ir Ambrazevičiaus parašo faktų kaip chronologiniu palyginimu su JAV tyrimo nurodytu 1941 m. birželio 23 d.–liepos 12 d. laikotarpiu.

Dėl projekto medžiagoje buvusių prieštaraujančių lapo numerio nuorodų galutiniame pareiškime naudojami tik stabilūs archyviniai rekvizitai: LCVA f. 1075, ap. 2, b. 5. Tikslaus lapo numerio patvirtinimo jau paprašyta Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos (AR-01, Nr. V5-1531).

PRIEDAS / ANNEX X-12

Vyriausybės kanceliarijos S-3229 / LGGRTC raštas Nr. 11R-12

Data / Date	S-3229: 2026-10-08; 11R-12: 2017-12-14
Nuoroda / Reference	LYA f. K-1, ap. 58, b. 44618/3, t. 2, l. 239–241, 284
Paskirtis / Purpose	Ramanausko vertinime panaudotas sovietų nepateiktas kaltinimas ir 1957 m. tardymo medžiaga

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. Vyriausybės kanceliarijos 30 puslapių pateiktoje medžiagoje S-3229 yra LGGRTC 2017 m. gruodžio 14 d. raštas Nr. 11R-12.

11R-12 palankiai vertina aplinkybę, kad sovietų tyrime Ramanauskui nebuvo pateiktas kaltinimas dėl žydų genocido, ir remiasi jo paties 1957 m. tardymo paaiškinimu apie turto apsaugos būrį, baudžiamųjų veiksmų nevykdymą ir vėlesnį perkėlimą į kurorto administraciją.

Pilna 30 puslapių S-3229 produkcija prieinama projekto byloje ir gali būti pateikta paprašius.

PRIEDAS / ANNEX X-14

Alfredas Rukšėnas, „Jono Noreikos-Generolo Vėtros biografijos kontroversijos“

Data / Date	2016
Nuoroda / Reference	Genocidas ir rezistencija 1(39), p. 50, 54–55; DOI 10.61903/GR.2016.102
Paskirtis / Purpose	Riaukos / Pakalniškio atribucijos ir patikimumo palyginimas
Vieša nuoroda / Public source	https://journals.vu.lt/gr/lt/article/view/35731

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. Pareiškime remiamasi p. 50 pateiktu Riaukos palankiu „mūsų kapitono“ pasakojimu ir p. 54 pateikta Pakalniškio ištrauka, kur prieš dialogą įvardijamas „komendantas kapitonas Noreika“, tačiau tolesnis „komendantas“ vertinamas kaip nenustatytas.

Taip pat svarbios p. 54–55 nuorodos į pokario sovietinės baudžiamąsias bylas, naudotas komendanto tapatybei ir žudynių operacijai rekonstruoti.

Pilnas straipsnis: Vilniaus universiteto žurnalų platforma, DOI nurodytas aukščiau.

PRIEDAS / ANNEX X-16

LGGRTC puslapis Nr. 2969 — dabartinės būklės patikrinimas

Data / Date	Tiesioginis patikrinimas 2026-10-09 Lietuvos laiku
Nuoroda / Reference	https://www.genocid.lt/centras/lt/2969/a/ ; Wayback 20261009035003
Paskirtis / Purpose	Įrodymas, kad teiginys apie reabilitavimą JAV Teisingumo ministerijoje tebebuvo viešas po 2026 m. gegužės 12 d.
Vieša nuoroda / Public source	https://www.genocid.lt/centras/lt/2969/a/

TIESIOGINIO ŽINIATINKLIO PATIKRINIMO IR ARCHYVAVIMO ĮRAŠAS / LIVE-WEB VERIFICATION AND ARCHIVE RECORD.

Tiesiogiai patikrinta teksto ištrauka

G.A. G. Gochino "tyrime" apie J. Noreiką, nepateikiant svarių įrodymų, galimai pažeidžiant LR Konstituciją ir LR Baudžiamąjį kodeksą, kaltinama daug asmenų: Laikinosios Vyriausybės ministras pirmininkas Juozas Brazaitis, kurio veikla 1975 m. JAV Kongreso prašymu buvo išsamiai tirta ir jis reabilituotas JAV Teisingumo ministerijos, politinis kalinis Viktoras Ašmenskas ir kt. (žiūr. 1 atsakymą).

Nuolatinė archyvo kopija / Permanent archive:

<https://web.archive.org/web/20261009035003/https://www.genocid.lt/centras/lt/2969/a/>

PRIEDAS / ANNEX X-19

Vilniaus prokuroro nutarimas AP-31212

Data / Date	2019-12-02
Nuoroda / Reference	M-2-02-01142-19 / AP-31212, p. 3
Paskirtis / Purpose	Ankstesnis Lietuvos valstybės institucijos 1975 m. laiško vertinimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/04/2020-05-20_035122-Decision.pdf

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą viešą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Tiksli lietuviška formuluotė, p. 3

„nėra nurodytas nei išteisinimo nei rehabilitavimo faktas“

Ši formuluotė naudojama tik kaip ankstesnis valstybės institucijos dokumentinis įrašas apie 1975 m. korespondencijos turinį. Prokuroro sprendimas atskirai nustatė, kad baudžiamajai atsakomybei būtina tiesioginė tyčia / tikslas nebuvo įrodyti; baudžiamoji tyčia šiame Step 3 pareiškime nėra teigiama.

PRIEDAS / ANNEX X-20

Prokuroro Sergejaus Stulginskio nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą

Data / Date	2026-09-24
Nuoroda / Reference	IBPS-V-2526543-26; medžiaga M-2-01-00074-26
Paskirtis / Purpose	Tik procesinis atskaitomybės ribos kontekstas; prokuroras šiame papildyme neskundžiamas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/09/Prokuroro_nutarimas_atsisakyti_pradeti_IT_with_cover.pdf

Po šio viršelio pateikiamas visas gautas nutarimas su aiškinamuoju identifikavimo viršeliu ir oficialiais metaduomenimis.

NUTARIMAS ATSIŠAKYTI PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

Prosecutor's decision refusing to initiate a pre-trial investigation - AP-29927 and AP-29972

What this document is

This is the ten-page substantive prosecutorial decision issued on 24 September 2026 by Prosecutor Sergejus Stulginskis of the Criminal Prosecution Department, Office of the Prosecutor General of Lithuania. The decision addresses Grant Arthur Gochin's applications AP-29927 and AP-29972, including allegations concerning LGGRTC publications and actions, and concludes that no pre-trial investigation will be opened. The decision records the refusal under the Lithuanian Code of Criminal Procedure and states that it may be appealed within seven days to a pre-trial investigation judge of the Vilnius City District Court.

Document type	Formal prosecutor's procedural decision
Date	24 September 2026
Official registration no.	IBPS-V-2526543-26
Applications addressed	AP-29927; AP-29972
Investigation material no.	M-2-01-00074-26
Decision	Refusal to initiate a pre-trial investigation
Issued by	Criminal Prosecution Department, Office of the Prosecutor General of Lithuania
Prosecutor	Sergejus Stulginskis

Source / provenance

Received by email from the Office of the Prosecutor General on 24 September 2026. Source Gmail conversation supplied by the recipient:

Gmail source message: WhctKLcMfBhcJTPPlzQRjWmcgDcGzxFwLnMjHXvScvkvH_xfcBJmNSLnQWxGmJfgDwHQFlgL

The original Lithuanian decision, including its official metadata page, begins on the following page. This cover page is explanatory only and is not part of the decision issued by the Lithuanian authorities.

**GENERALINĖS PROKURATŪROS
BAUDŽIAMOJO PERSEKIOJIMO DEPARTAMENTAS**

**NUTARIMAS
ATSISAKYTI PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ**

Data	2026-09-24
Surašymo vieta	Vilnius
Tyrimo medžiagos Nr.	M-2-01-00074-26

Nutarimą priėmė	Prokuroras Sergejus Stulginskis
n u s t a t ė:	
Skundą, pareiškimą, pranešimą pateikęs asmuo	Grant Arthur Gochin 2026 m. rugsėjo 11 d. ir 2026 m. rugsėjo 13 d. pareiškimai.
Nustatytos aplinkybės ir pagrindas, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje gautas Grant Arthur Gochin (toliau - Pareiškėjas) 2026-09-11 pareiškimas „Apie galimai padarytą nusikalstamą veiką“ (registracijos Nr. AP-29927), kuriuo prašoma pradėti ikiteisminį tyrimą dėl Alfredo Rukšėno ir Arūno Bubnio veiksmų, susijusių su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – LGGRTC) 2024 m. birželio 25 d. istorine-archyvine pažyma Nr. 9R-598 (9.6E) (toliau – ir Pažyma), pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 170² straipsnio 1 dalį. Pareiškėjas prašo įvertinti, ar LGGRTC 2024 m. birželio 25 d. istorinės-archyvinės pažymos Nr. 9R-598 (9.6E) parengimas, patvirtinimas ir viešas paskelbimas turi BK 170² straipsnio 1 dalyje numatytos nusikalstamos veikos požymių ir, esant įstatyme nustatytam pagrindui, pradėti ikiteisminį tyrimą dėl minėtos pažymos rengėjo Alfredo Rukšėno ir ją pasirašiusio Arūno Bubnio individualių veiksmų. Pareiškėjas neteigia, kad nesutikimas su jo istorine interpretacija yra nusikaltimas, tačiau kelia klausimą, ar oficiali valstybės istorinė pažyma, žinodama ir pati atkartodama antisemitinės programos, kolektyvinio teisių atėmimo, išvairo ir turto perėmimo dokumentus, juos sistemaiškai atskyrė ir svėrė taip, kad galėjo būti šiurkščiai sumenkintas pripažintų nacistinės Vokietijos nusikaltimų ir jų vietinių prielaidų bei dalyvių vaidmuo, ir, ar tai buvo padaryta tiesiogine tyčia bei esant kitoms BK 170² straipsnio 1 dalies sąlygoms. Pareiškėjas aptaria atskirus LGGRTC 2024 m. birželio 25 d. istorinės-archyvinės pažymos Nr. 9R-598 (9.6E) teiginius, išvadas, kritikuoja juos, nesutinka su tam tikromis išvadomis, pateikia savo išvadas apie istorinius įvykius. Pareiškėjas pažymėjo, kad Pažyma pasirenka siaurą „kolaboranto“ apibrėžimą, siejamą su tarnyba okupacinėje administracijoje, ir daro kategorišką išvadą: „Tad jis nebuvo kolaborantas.“, nes nėra žinių, jog Berlyne buvęs Škirpa būtų turėjęs ką nors bendro su 1941 m. liepos mėn. VII forte vykdytomis 3020 žydų žmogžudystėmis. Pareiškėjo vertinimu, K. Škirpos fizinė nebūtis Lietuvoje yra reikšminga tiesioginio operacinio dalyvavimo riba, ji savaime neišsprendžia atskirų klausimų dėl organizacinio vadovavimo, propagandos, kolektyvinio teisių atėmimo, išvairo ar turto perėmimo reikšmės. <i>Pradėti ikiteisminį tyrimą atsisakytina.</i> BK 2 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad pagal baudžiamąjį įstatymą atsako tik tas asmuo, kurio padaryta veika atitinka baudžiamojo įstatymo numatytą nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo sudėtį. Nusikalstamos veikos sudėties požymiai būtini, kad pavojinga veika būtų pripažinta nusikalstama, o kaltas asmuo patrauktas baudžiamajon atsakomybėn. Jei nėra bent vieno iš požymių, nėra ir nusikalstamos veikos sudėties.	

Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau - BPK) 168 straipsnio nuostatas ikiteisminis tyrimas nepradedamas, kai nurodyti faktai apie nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi arba yra aiškos BPK 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, viena iš kurių - nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių (BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Baudžiamajai atsakomybei atsirasti, būtina nustatyti nusikalstamos veikos sudėtį kaltininko veiksmuose ir pagrįsti ją pakankamais BPK reikalavimus atitinkančiais duomenimis (įrodymais). Kai tokių duomenų nepakanka, ikiteisminį tyrimą atsisakoma pradėti. Todėl, jei nepakanka duomenų, kad asmens veikoje gali būti veikos, turinčios nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių, baudžiamasis procesas negali būti pradedamas, o pradėtas turi būti nedelsiant nutrauktas. Pagal teismų praktiką, ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas vadovaujantis ne subjektyviu situacijos įvertinimu, o esant objektyvioms aplinkybėms, suponuojančioms, kad buvo padaryta nusikalstama veika. Proceso pradėjimas, nesant tam pagrindo, prieštarautų baudžiamojo proceso paskirčiai.

BK 170² straipsnio 1 dalyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė, be kita ko, už viešą pritarimą genocido ar kitiems nusikaltimams žmoniškumui arba karo nusikaltimams, jų neigimą ar šiurkštų menkinimą. Baudžiamoji atsakomybė už šias veikas kyla tik tuo atveju, kai tai padaryta grasinančiu, užgauliu ar įžeidžiančiu būdu arba dėl to buvo sutrikdyta viešoji tvarka.

BK 170² straipsnio saugomas objektas – tarptautinės bendruomenės saugomi gėriai, t. y. pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės, saugus žmonių egzistavimas be pavojaus jų gyvybei, sveikatai ir laisvei, kuris užtikrinamas draudžiant agresiją, genocidą, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus. Šis BK straipsnis kriminalizuoja veikas, kuriomis skleidžiamos antidemokratinės idėjos ir dezinformacija, kurstomas smurtas ir neapykanta prieš nukentėjusį nuo genocido, karo nusikaltimų, nusikaltimų žmoniškumui asmenį ar asmenų grupę. Pagal BK 170² straipsnį, neigimu sudaroma tokia situacija, kai nepripažįstami įvykdyti nusikaltimai, atmetant bet kokią jų ar nusikaltimų aukų, žalos buvimo galimybę, savo pasisakymais, viešais pareiškimais netgi prieštaraujant jau įrodytiems faktams. Šiurkštus menkinimas įgyvendinamas siekiu panaikinti istorinę, visuomeninę, tarptautinę genocido, nusikaltimų žmoniškumui ar karo nusikaltimų reikšmę ne tik Lietuvos, bet ir pasaulinei bendruomenei. Tai gali būti padaroma įžūliai iškraipant faktus, kai kuriuos jų nutylint ir pateikiant savąją įvykių versiją, prisidengiant skaitytais šaltiniais, kitų svarbių žmonių kalbomis. Esminę reikšmę turi tai, ar nukrypstantis nuo visuotinai pripažintų istorinių įvykių vertinimo kitoks tų įvykių vertinimas gali būti pripažintas grasinančiu, užgauliu ar įžeidžiančiu arba viešąją tvarką sutrikdžiusiu agresijos, sunkių ir labai sunkių nusikaltimų viešu neigimu ar šiurkščiu menkinimu.

Sprendžiant, ar pasisakymas peržengė leistinos saviraiškos ribas, būtina vertinti, ar jame buvo tiesioginių ar netiesioginių raginimų pavojingai veikti, neapykantos ar netolerancijos skleidimo, realios žalingų padarinių rizikos, taip pat atsižvelgti į visą politinį, socialinį ir istorinį kontekstą. Baudžiamoji atsakomybė yra viena sunkiausių saviraiškos laisvės ribojimo formų. EŽTT praktikoje pripažįstama, kad sprendžiant dėl teisės į saviraiškos laisvę ribojimo proporcingumo, turi būti atsižvelgiama ir į tai, kad baudžiamojo nuteisimo faktas laikomas viena sunkiausių tokio ribojimo formų, taip pat pažymima, kad *saviraiškos, susijusios su istorinių įvykių vertinimu, srityje, kaip ir kitais atvejais, pripažįstama tam tikros polemikos, kandumo, perdėjimo galimybė, tačiau su sąlyga, kad istorinės diskusijos neperauga į smurto, neapykantos ar netolerancijos kurstymą (byla Perincek prieš Šveicariją)*. Be to, Teismų praktikoje ir Konstitucinėje jurisprudencijoje yra išaiškinta, kad nusikalstama veika turi ne tik formaliai atitikti baudžiamajame įstatyme nustatytos nusikaltimo sudėties požymius, bet ir būti pavojinga. Baudžiamoji atsakomybė demokratinėje visuomenėje turi būti suvokiama kaip kraštutinė, paskutinė priemonė (*lot. ultima ratio*), naudojama saugomų teisinių gėrių, vertybių apsaugai tais atvejais, kai švelnesnėmis priemonėmis tų pačių tikslų negalima pasiekti.

Nagrinėjama atveju Pareiškėjas prašo įvertinti, ar LGGRTC 2024 m. birželio 25 d. istorinės-archyvinės pažymos Nr. 9R-598 (9.6E) „Dėl Kazio Škirpos asmenybės“ parengimas, patvirtinimas ir viešas paskelbimas turi BK 170² straipsnio 1 dalyje numatytos nusikalstamos veikos požymių.

Susipažinus su minėta Pažyma, nustatyta, kad šioje istorinėje-archyvinėje pažymoje, kuria, vykdant LGGRTC įstatymų deleguotas funkcijas, savo kompetencijos ribose parengė LGGRTC istorikas Dr. Alfredas Rukšėnas ir pasirašė LGGRTC generalinis direktorius Dr. Arūnas Bubnys, pripažįstant, kad nacistinės Vokietijos okupacijos Lietuvoje metu buvo vykdomi genocido nusikaltimai ir kiti nusikaltimai žmoniškumui, remiantis pažymoje nurodytais archyviniais ir kitas šaltiniais, pateikti duomenys apie Kazį Škirpą, jo asmenybę ir veiklos istoriografinis (ne teisinis) vertinimas. Pažyma parengta prašant Viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui vertinimo tarpinstitucinei komisijai. Pažymoje pateiktos ir aptartos įvairios istorikų nuomonės ir skirtingi K. Škirpos kaip istorinės asmenybės vertinimai (<<...Kazys Škirpa kaip istorinė asmenybė visuomenėje *nepasižymi vienareikšmiškais vertinimais*. *Vieni mano*, kad jis buvo laisvės kovų dalyvis, patriotas, kurio veikla buvo nepriekaištinga. *Kiti mano*, kad jis buvo laisvės kovų dalyvis, tačiau jo veikla turėjo ir tamsiąją pusę, t. y. būta antisemitizmo, bendradarbiavimo su nacių Vokietija. *Taip pat yra tokių, kurie K. Škirpą vertina tik neigiamai....>>*, <<...Dalis žmonių K. Škirpą vertina kritiškai dėl to, kad jo vadovaujamo Berlyno LAF'o organizacijos veikloje būta antisemitizmo apraiškų...>>, <<...Istorinė literatūroje teigiama...>>, <<...Atskiri asmenys yra išsakę nuomonę, kad K. Škirpa yra nacių kolaborantas. *Istorikas Vytautas Tininis teigia*, kad...>>, <<...kritiškai nusistatę asmenys yra pareiškę nuomonę, kad...>> ir kt.). Taip pat Pažymoje yra pateikta ir Pažymos rengėjų kaip istorikų argumentuota, remiantis archyviniais-istoriniais šaltiniais, nuomonė apie tam tikrus istorinius faktus ir K. Škirpos veiklos epizodus, tarp jų ir nacistinei Vokietijai okupavus Lietuvą 1941 metais (<<...Berlyno LAF'o organizacijos dokumentų tekstuose sutinkami antisemitiniais *teiginiais leidžia manyti*, kad...>>, <<...Toks vertinimas laikytinas *abejotinu* dėl šių aplinkybių...>>, <<...Nėra žinių apie tai, kad ką nors bendro su šiomis žudynėmis būtų turėjęs tuo metu Berlyne gyvenęs plk. Kazys Škirpa. Kauno TDA batalionas negali būti siejamas su 1941 m. rugpjūčio-lapkričio mėnesiais Kauno IV, IX fortuose ir provincijos vietovėse K. Jėgerio organizuotomis masinio naikinimo operacijomis, nes...>>, <<...*Manome, kad planuojamos pakabinti lentos užrašas atspindi teisingą informaciją apie K. Škirpą gyvenimą...>>* ir kt.), kuri (nuomonė) yra susijusi išimtinai tik su K. Škirpos tam tikrų gyvenimo etapų ir veiksmų vertinimu, ir pateikiama kaip specialistų (istorikų) nuomonė, tačiau nėra susijusį su pripažintų genocido ir kitų nusikaltimų žmoniškumui ar karo nusikaltimų viešų nepripažinimu, jų neigimu ar menkinimu arba viešu pritarimu jiems.

Taigi, įvertinus Pažymos visą turinį (visumą), ne atskirus jos teiginius, priešingai nei nurodo Pareiškėjas, nėra jokio teisinio pagrindo išvadai, kad Pažymos rengėjai galimai siekė tyčia (tiesiogiai ar netiesiogiai) sukurti netikrą istorinį naratyvą, iškraipyti istorinius faktus, vienus nutylinti, kitus nepagrįstai hiperbolizuojant ir suteikiant jiems kitokį turinį, ir pateikti reikšmingų ir įrodytų aplinkybių, tokių kaip genocidas ir kiti nusikaltimai žmoniškumui ar karo nusikaltimai, jų mastas ir padariniai, už jų vykdymą atsakingi asmenys, neigimą, kuris teisine prasme galėtų būti vertinamas kaip neabejotinas viešas pritarimas pripažintiems genocido ar kitiems nusikaltimams žmoniškumui arba karo nusikaltimams, jų neigimas ar šiurkštus menkinimas BK 170² straipsnio 1 dalies prasme.

Akcentuojamos Pažymos turinys, įvertinus jos turinį, kontekstą, nesant joje tiesioginio ar netiesioginio grasinančio, užgaulio ar įžeidžiančio būdu pateikto viešo pritarimo genocido ar kitiems nusikaltimams žmoniškumui arba karo nusikaltimams, jų neigimo ar šiurkštaus menkinimo, teisine prasme negali būti vertinamas kaip atitinkantys BK 170² straipsnio 1 dalyje

įtvirtintos nusikaltimo sudėties požymius. Nesant asmens veiksmuose BK 170² straipsnio 1 dalyje numatyto nusikaltimo sudėties būtinų objektyviosios ir subjektyviosios pusės požymių, ikiteisminis tyrimas pagal BK 170² straipsnio 1 dalį nepradėtinas, nes nepadaryta veika, turinti šio nusikaltimo požymių (BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Vien tik Pareiškėjo subjektyvi nuomonė, subjektyvus istorinių įvykių, asmenų veiksmų minėtame istoriniame laikotarpyje vertinimas, nesutikimas su Istorinę-archyvinę pažymą parengusių asmenų tam tikromis išvadomis apie K. Škyrpos asmenybę ir jo veiklos vertinimu, Pareiškėjo kritiškas Pažymos turinio ir joje padarytų išvadų vertinimas, nesant Pažymoje konkrečių pareiškimų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai viešai pritariama genocido ar kitiems nusikaltimams žmoniškumui ar karo nusikaltimams, nesant jų neigimo ar šiurkštaus menkinimo, negali būti pakankamu pagrindu pagrįstai manyti, kad veikoje gali būti nusikalstamos veikos požymių ir pradėti ikiteisminį tyrimą.

Kaip minėta, pagal teismų praktiką, ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas vadovaujantis ne subjektyviu situacijos įvertinimu, o esant objektyvioms aplinkybėms, suponuojančioms, kad buvo padaryta nusikalstama veika. Tokių aplinkybių nagrinėjamu atveju nenustatyta.

Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje gautas dar vienas Grant Arthur Gochin 2026-09-13 pareiškimas apie galimai padarytas nusikalstamas veikas „Dėl LGGRTC 2026 m. rugpjūčio 26 d. selektyvios korekcijos, tęstinio Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio „reabilitacijos“ teiginio ir galimo oficialios informacijos iškraipymo“ (registracijos Nr. AP-29972), kuriuo Pareiškėjas prašo pradėti ikiteisminį tyrimą dėl 2026 m. veiksmų, pirmiausia pagal BK 170² straipsnio 1 dalį, ir kartu įvertinti BK 228, alternatyviai BK 229, faktinėms prielaidoms pasitvirtinus BK 300, BK 154, BK 235 ir BK 236 straipsnių taikymą bei BK 24 straipsnyje nustatytas bendrininkavimo taisyklės. Pareiškėjas pažymėjo, kad šio pareiškimo faktinis centras nėra 2018-2019 publikacijų apskundimas (Pastaba. Minėtais metais Pareiškėjas kreipėsi į prokuratūrą, prašydamas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal BK 170² straipsnio 1 dalį, nurodęs, kad LGGRTC nuo 2018 m. viešai publikuoja tikrovės neatitinkančius teiginius, susijusius su Lietuvos laikinosios vyriausybės vykdančiuoju ministru pirmininku Juozu Ambrazevičiumi - Brazaičiu, nurodant, kad šis buvo išteisintas ir reabilituotas JAV politinėse ir teisėsaugos institucijose bei pažymint, kad LGGRTC viešai užstoja bei aukština šį asmenį, menkina jo nusikalstamus veiksmus Lietuvos piliečių atžvilgiu, nes, Pareiškėjo vertinimu, J. Ambrazevičius-Brazaitis 1941-06-23 - 1941-08-05 vadovavo Lietuvos laikinajai vyriausybei, tuo metu buvo įkurtas sukarintas policijos batalionas (Tautinio darbo apsauga), bei Kaune buvo įkurtas VII fortas, kuriame minėtas dalinys aktyviai dalyvavo nužudant 5000 žydų. Dėl pareiškimų buvo priimti prokuroro nutarimai atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (IBPS medžiagos Nr. M-2-02-01142-19, M-2-02-01123-18). 2026-09-13 pareiškime Pareiškėjas nurodė, kad nagrinėjamu atveju pareiškimo objektas yra konkretūs 2026 m. valstybės institucijų ir fizinių asmenų veiksmai po to, kai teisinė ir faktinė klaida dėl tariamos JAV „reabilitacijos“ jau buvo aiškiai identifikuota. Ankstesniuose 2018–2019 m. pareiškimuose buvo ginčijama LGGRTC tuomet viešai skelbta išvada, kad JAV institucijos Brazaitį išteisino ar reabilitavo. Paaiškėjo nauji faktai, kurių negalėjo būti ankstesniuose medžiagos:

- 2026 m. kovo 20 d. JAV Atstovų Rūmų narys Brad Sherman dar kartą oficialiai kreipėsi į Lietuvos atstovus dėl tariamos Brazaičio „visiškos reabilitacijos / išteisinimo“ formuluotės ir jos pagrindo;

- 2026 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų viceministras V. Verbickas, remdamasis LGGRTC pateikta informacija, pripažino, jog JAV atliktas administracinis tyrimo nutraukimas / deaktyvavimas nėra formalus teismo išteisinimas pagal JAV teisę;

- 2026 m. rugpjūčio 26 d. LGGRTC realiai redagavo vieną savo viešo teksto sakinį ir

pažymėjo korekciją „pataisyta 2026 08 26“;

- 2026 m. rugsėjo 13 d. pareiškėjo padarytoje ir viešai TOI infrastruktūroje išsaugotoje puslapio Nr. 3058 ekrano kopijoje po 2026 m. rugpjūčio 26 d. selektyvios korekcijos tebėra ankstesnis teiginys, kad Brazaitis buvo „reabilituotas JAV teisingumo ministerijos“; tą pačią dieną išsaugotoje puslapio Nr. 2969 ekrano kopijoje tebėra kategoriškas teiginys „jis reabilituotas JAV Teisingumo ministerijos“.

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad LGGRTC publikacijoje „Genocido tyrimo centras nepasiduos vulgariam spaudimui“ ginčą dėl Brazaičio aiškiai susieja su platesniu Holokausto atsakomybės pasakojimu. Publikacijoje teigiama, kad oponentai kaltina Centrą istorijos klastojimu, o Centras savo ruožtu Pareiškėjo ir kitų kritikų teiginius pristato kaip netiesą ir kontekstualizuoja juos teiginiu, jog tebebandoma vokiečių nusikaltimus suversti lietuviams ir Laikinąją Vyriausybę padaryti atsakingą už Holokaustą Lietuvoje. Toje pačioje publikacijoje prieš koreguotą sakinį iki šiol išlieka teiginys, kad Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio veikla buvo išsamiai tirta ir „jis reabilituotas JAV teisingumo ministerijos“. Kritikai apibūdinami kaip užsispyrusiai teigiantys, kad jis neva nereabilituotas ir kad Centras neva „sąmoningai meluoja“. Tačiau vėlesnį to paties teksto sakinį LGGRTC 2026 m. rugpjūčio 26 d. aktyviai pakeitė: ankstesnę formuluotę, kad Brazaitis ir Šlepetys buvo „reabilituoti (išbraukti iš įtariamųjų sąrašo)“, pakeitė formuluote, kad jie „buvo išbraukti iš įtariamųjų sąrašo (pataisyta 2026 08 26)“. Pareiškėjas prašo vertinti 2026 m. veiksmus, jų autorius ir jų subjektyviąją pusę pagal 2026 m. egzistuojantį įrodymų ir jurisprudencijos rinkinį, ar 2026 m. selektyvi redakcija (korekcija) ir likęs kategoriškas teiginys nėra reikšmingų atsakomybės aplinkybių iškraipymas BK 170² straipsnio prasme.

Pareiškėjas prašo patikrinti ar asmenys, turėję administracinius ar oficialius įgaliojimus LGGRTC, po aiškaus faktinio ir teisinio informavimo sąmoningai panaudojo valstybės institucijos autoritetą, interneto infrastruktūrą ir oficialią komunikaciją tikrovės neatitinkančiam JAV „reabilitacijos“ statusui išlaikyti ar persiųsti kitoms valstybės ir tarptautinėms institucijoms, t. y. ar nėra asmenų veiksmuose BK 228, 229, 300 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų požymių.

Be to, Pareiškėjas nurodė, kad LGGRTC interneto svetainėje (puslapyje Nr. 2969) apie jį viešai teigiama, kad Pareiškėjo tyrimų esmė – bandymas įrodyti, jog Holokaustą pradėjo ne naciai, o lietuviai, ir kad Pareiškėjo tyrime, nepateikiant svarių įrodymų, „galimai pažeidžiant LR Konstituciją ir LR Baudžiamąjį kodeksą“, kaltinama daug asmenų. Puslapis Nr. 3058 teigia, kad Pareiškėjo sukurtas judėjimas remiasi principu, jog daug kartų pakartota netiesa galiausiai bus priimta už tiesą, ir Pareiškėjo tyrimų teiginius susieja su platesne netiesos, šmeižimo ir grasinimų Centrai kampanija. Prašo įvertinti, ar tokiais veiksmais jo atžvilgiu nepadaryta nusikalstama veika, numatyta BK 154 straipsnyje. Taip pat prašo nustatyti, ar LGGRTC ar jo darbuotojai kompetentingai institucijai apskritai pateikė konkretų skundą, pareiškimą ar pranešimą apie Pareiškėjo tariamą nusikalstamą veiką, ir įvertinti skundų autoriaus veiksmus BK 235 ir 236 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų požymių prasme.

Pradėti ikiteisminį tyrimą atsisakytina.

Iš esmės Pareiškėjas prašo pradėti ikiteisminį tyrimą dėl LGGRTC atstovų veiksmų, kurie, pasak Pareiškėjo, turėdami informacijos apie tai, kad JAV atlikto administracinio tyrimo nutraukimas Juozu Ambrazevičiaus – Brazaičio atžvilgiu nėra formalus teismo išteisinimas pagal JAV teisę, tinkamai neištaisė savo viešose publikacijose (LGGRTC internetinėje svetainėje) ankstesnius teiginius, kad minėtas asmuo JAV institucijų buvo „išteisintas“ ir „reabilituotas“, t. y. nepagrįstai paliko formuluotę „reabilituotas“. Pareiškėjo vertinimu, tokie veiksmai gali turėti BK 170² straipsnio 1 dalyje, BK 300, 228, 229 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų požymius.

Susipažinus su Pareiškėjo pateiktais duomenimis (pagal pareiškime nurodytas interneto

nuorodas) ir juos išanalizavus, matyti, kad LGGRTC specialistai, vykdydami Centrai pavestas funkcijas, publikavo istorinius-archyvinius tyrimus, susijusius su Lietuvos laikinosios vyriausybės vykdančiuoju ministru pirmininku Juozu Ambrazevičiumi - Brazaičiu, kuriuose, kaip teigia Pareiškėjas, ankstesniais metais nurodydavo, kad šis buvo išteisintas ir reabilituotas JAV institucijų. Tačiau patikrinus LGGRTC svetainėje esančią informaciją, nustatyta, kad publikacijoje „Genocido tyrimo centras nepasiduos vulgariam spaudimui“ LGGRTC išdėstė savo nuomonę (vertinimą) dėl Centrai mestų kaltinimų galimai klastojant istorinius įvykius, t. y. kad LGGRTC teigia, jog J. Ambrazevičius-Brazaitis reabilituotas JAV teisingumo ministerijos: <<... Tai kaltinimas, neva Centras „savanaudiškais arba politiniais tikslais klastoja istoriją“ (G .A. Gochino ir A. Vinokuro leksika), teigdamas, jog Laikinosios Vyriausybės ministro pirmininko Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio veikla 1974 m. JAV Kongreso prašymu buvo išsamiai tirta ir jis reabilituotas JAV teisingumo ministerijos...>> bei pakoregavo ankstesnes formuluotes pataisydamas (patikslindamas) jas, nurodant, kad J. Ambrazevičius-Brazaitis po JAV atlikto tyrimo buvo išbrauktas iš įtariamųjų sąrašo, t. y. aiškiai pašalino teiginį, kad asmuo buvo „reabilituotas“: <<...Todėl Centras dar kartą viešai akcentuoja: dėl šių kaltinimų 1974 m. JAV Kongreso prašymu buvo tirta Lietuvos laikinosios vyriausybės vadovo Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio ir šios vyriausybės vidaus reikalų ministro Jono Šlepečio veikla ir po išsamaus tyrimo jie buvo išbraukti iš įtariamųjų sąrašo (pataisyta 2026 08 26), nes jų veikloje nebuvo rasta nusikaltimo įrodymų. Tai akivaizdžiai liudija šie JAV institucijų dokumentai...>>. (<https://www.genocid.lt/centras/lt/3058/a/>). Taigi LGGRTC patikslino ir paaiškino savo poziciją dėl Pareiškėjo nurodytų aplinkybių. Pažymėtina, kad LGGRTC specialistai savo publikacijose pateikia savo kaip istorikų (ne teisininkų) tam tikras išvadas apie istorinius įvykius ir juose dalyvavusius asmenis.

Jokių objektyvių duomenų, kad LGGRTC publikacijose ir viešojoje diskusijoje (polemikoje) dėl Pareiškėjo minėtų aplinkybių būtų tyčia bei kryptingai atlikęs kokius nors veiksmus, siekdamas neigti ar menkinti nacistinės Vokietijos okupacijos Lietuvoje metu vykdytus Lietuvos Respublikos teritorijoje genocido ar kitus nusikaltimus žmoniškumui prieš Lietuvos Respublikos gyventojus, bei tiesiogiai ar netiesiogiai neigė ar šiurkščiai menkino Lietuvos Respublikos ar tarptautinių teismų sprendimais pripažintus genocido at kitus nusikaltimus žmoniškumui (J. Ambrazevičiaus-Brazaičio atžvilgių tokių įsiteisėjusių teismų sprendimų nėra), nenustatyta, todėl nėra pagrindo Pareiškėjo nurodytą veiką vertinti kaip padaryta siekiant (turint tikslą) viešai pritarti genocido ir kitiems nusikaltimams žmoniškumui ar karo nusikaltimams, juos neigti arba šiurkščiai menkinti, kaip tai apibrėžta baudžiamajame įstatyme, bei nėra pagrindo veiką vertinti kaip užtraukiančią baudžiamąją atsakomybę pagal BK 170² straipsnio 1 dalį.

Nesant veikoje BK 170² straipsnio 1 dalyje numatyto nusikaltimo sudėties būtinų objektyviosios ir subjektyviosios pusės požymių, ikiteisminis tyrimas pagal BK 170² straipsnio 1 dalį nepradėtinas, nes nepadaryta veika, turinti šio nusikaltimo požymių (BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Visiškai nepagrįstai Pareiškėjas sieja publikacijų, jo nuomone, netinkama (selektyvų) pataisymą (koregavimą) su nusikalstamos veikos, numatytos BK 170² straipsnio 1 dalyje, požymių buvimu asmenų (LGGRTC darbuotojų) veikoje. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas prašymą pradėti ikiteisminį tyrimą grindžia išimtina savo subjektyvia nuomone.

Atsižvelgiant į motyvus, išdėstytus aptariant Pareiškėjo nurodytas aplinkybes ir asmenų veiksmus BK 170² straipsnio 1 dalyje numatytos nusikalstamos veikos požymių aspektu, akivaizdu, kad nėra jokio nei faktinio, nei teisinio pagrindo veiką vertinti kaip galimai turinčią nusikaltimų, numatytų BK 300, 228, 229 straipsniuose, požymių, todėl ikiteisminį tyrimą pagal šiuos BK straipsnius atsisakytina pradėti vadovaujantis BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytu pagrindu (nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių).

BK 154 straipsnio 1 dalis nustato atsakomybę tam, kas per visuomenės informavimo

priemonę paskleidė apie kitą žmogų tikrovės neatitinkančią informaciją, galinčią paniekinti ar pažeminti tą asmenį ar pakirsti pasitikėjimą juo, arba šmeižė asmenį, neva šis padarė tyčinį nusikaltimą.

Šmeižimas yra tyčinis nusikaltimas, kurio objektas – žmogaus garbė ir orumas. Asmens garbė ir orumas, privataus gyvenimo neliečiamumas, teisė turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas yra žmogaus konstitucinės teisės (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21, 22, 25, 44 straipsniai). Šios konstitucinės nuostatos apibrėžia, viena vertus, teisę į saviraiškos laisvę, antra vertus, žmogaus teisę į garbę ir orumą, privataus gyvenimo neliečiamumą. Pagal objektyviuosius požymius šmeižimu laikomas tikrovės neatitinkančios informacijos apie žmogų, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį ar pakirsti pasitikėjimą juo, paskleidimas. Tikrovės neatitinkanti, galinti paniekinti ar pažeminti asmenį informacija – tai žmogų diskredituojančios prasimanytos ar klaidingos žinios. Teismų praktikoje apibrėžiant šmeižimo sąvokos turinį įtvirtinta, kad paskleisdamas informaciją kaltininkas turi suvokti, kad jo skleidžiamos žinios neatitinka tikrovės ir gali paniekinti ar pažeminti asmenį, pakirsti pasitikėjimą juo. Nuomonė apie tam tikrą informaciją – tai faktų ir duomenų vertinimas, požiūris, todėl nuomonė nelaikoma žinia, jei pareikšta nuomone nepaskleidžiama nauja informacija. Kvalifikuojant veiką pagal BK 154 straipsnį privaloma nustatyti ne tik tai, kad buvo paskleista tikrovės neatitinkanti informacija, kuri žemina kito asmens garbę ir orumą, bet ir tai, kad kaltininkas suvokė tokias šios informacijos savybes (neatitiktį tikrovei ir žeminantį pobūdį) ir norėjo taip veikti, siekė paskleisti būtent tokią informaciją (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-57/2015, 2K-451-895/2016, 2K-198-697/2020, Nr. 2K-253-458/2020).

Susipažinus su nagrinėjamame pareiškime nurodytą LGGRTC internetinėje svetainėje esančių publikacijų (puslapiuose Nr. 2969 ir Nr. 3058) „Dėl informacijos pateikimo“ (<https://www.genocid.lt/centras/lt/2969/a/>) ir „Genocido tyrimo centras nepasiduos vulgariam spaudimui“ (<https://www.genocid.lt/centras/lt/3058/a/>) turiniu ir jose esančiais teiginiais, matyti, kad viešojoje erdvėje vyko diskusija (polemka) tarp LGGRTC centro atstovų ir jų oponentų, tarp jų Pareiškėjo, dėl LGGRTC istoriografinių tyrimų išvadų, kuriose (minėtose publikacijose) LGGRTC, atsakydamas į kritiką dėl jų publikacijų ir pavartotų jose terminų vertinimo, pateikė savo nuomonę apie LGGRTC oponentų kritiką ir jos pagrįstumą. Įvertinus publikacijų turinį, jų tekstinę ir lengvistinę išraišką, akivaizdu, kad nėra pagrindo spręsti, jog LGGRTC siekė tyčia paskleisti tikrovės neatitinkančią informaciją apie Pareiškėją, galinčią paniekinti ar pažeminti jį ar pakirsti pasitikėjimą juo, bet pateikė savo nuomonę apie oponentų kritikos (pozicijos) pagrįstumą, kuri neturi konstatuojamojo pobūdžio teiginių (tik vertinamojo pobūdžio), kuriais būtų skleidžiamos žmogų diskredituojančios prasimanytos ar klaidingos žinios. Tokio pobūdžio nuomonės paskleidimas negali būti vertinamas kaip tikrovės neatitinkančios informacijos apie žmogų, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį ar pakirsti pasitikėjimą juo, paskleidimas BK 154 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos požymių prasme, ir suteiktų teisinį pagrindą pradėti baudžiamąjį procesą bei taikyti baudžiamąją atsakomybę.

Įvertinus pirmiau aptartas aplinkybes, darytina išvada, kad ikiteisminį tyrimą pagal BK 154 straipsnio 1 dalį atsisakytina pradėti vadovaujantis BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytu pagrindu (nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamąjo nusižengimo požymių).

Savo asmeninę teisę į garbę ir orumą Pareiškėjas gali ginti civilinio proceso tvarka pareikšdamas civilinį ieškinį teisme, pareikalaudamas paneigti paskleistus duomenis, jo nuomone, žeminančius jo garbę ir orumą, taip pat atlyginti turtinę ir neturtinę žalą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.24 straipsnis).

Pareiškėjo prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal BK 235 straipsnį ir 236 straipsnį netenkintinas ir pradėti ikiteisminį tyrimą atsisakytina, nes nėra jokių objektyvių duomenų apie tai, kad LGGRTC ar jo darbuotojai kompetentingai institucijai būtų pateikę skundą, pareiškimą,

pranešimą apie Pareiškėjo galimai padarytą nusikalstamą veiką ir jo atžvilgiu pradėtą baudžiamąjį procesą, t. y. nėra faktinių duomenų, kad buvo atlikti veiksmai, galimai turintys BK 235, 236 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų požymius. Tokių duomenų ir faktų nenurodė ir pats Pareiškėjas, kuris, kaip galima suprasti iš pareiškimo turinio, tokių duomenų ir neturi. Ikiteisminio tyrimo pradėjimas negali būti grindžiamas abejonių išsklaidymo, prielaidų, spėjimų patvirtinimo ar paneigimo pagrindu. Ikiteisminį tyrimą atsisakytina pradėti vadovaujantis BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu (nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių).

Nesant pagrindo konstatuoti, kad abejuose pareiškimuose nurodytose veikose gali būti BK numatytų nusikalstamų veikų požymiai, nėra pagrindo atlikti Pareiškėjo pareiškimuose minimus patikslinimo veiksmus.

Ikiteisminis tyrimas gali būti pradėtas tik nustatčius konkrečius nusikalstamos veikos požymius. Ikiteisminio tyrimo pradėjimas negali būti grindžiamas abejonių išsklaidymo, prielaidų, spėjimų patvirtinimo ar paneigimo pagrindu. Baudžiamasis procesas yra išimtinio pobūdžio priemonė, todėl, be kita ko, atsižvelgiant ir į protingumo, proporcingumo bei kitų bendrųjų teisės principų nuostatas, procesas turi būti pradėdamas tik esant pakankamam pagrindui. Baudžiamasis procesas turi prasmę tik tuomet, kai jį inicijuojant ir tęsiant yra manoma, kad bus išaiškinta nusikalstama veika ir ją padariusiam asmeniui bus pritaikyta baudžiamajame įstatyme numatyta sankcija. Šiuo atveju to nėra. Atliekant ikiteisminį tyrimą nustatinėjamos tik tos aplinkybės, kurios yra reikšmingos tiriant nusikalstamas veikas, o ne visos pareiškėjui abejones keliančios aplinkybės.

Apibendrinus išdėstytas faktines aplinkybes ir teisinius argumentus, konstatuotina, kad nenustatyta duomenų, kurie leistų Dr. Alfredo Rukšėno ir Dr. Arūno Bubnio ar kitų asmenų veikas vertinti kaip galimai užtraukiančias baudžiamąją atsakomybę, nes nenustatyti BK 170² straipsnyje, 300 straipsnyje, 228 straipsnyje, 229 straipsnyje, 154 straipsnyje, 235 straipsnyje, 236 straipsnyje ar kitų baudžiamajame įstatyme numatytų nusikalstamų veikų požymiai, kurie yra būtini, kad veika būtų pripažinta nusikalstama, o kaltas asmuo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, todėl ikiteisminį tyrimą pradėti atsisakytina vadovaujantis BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punktu.

Atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 3 str. 1 d. 1 p., 168 str., n u t a r i a atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą.

Veika, dėl kurios atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą	Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 170-2 straipsnis, 300 straipsnis, 228 straipsnis, 229 straipsnis, 154 straipsnis, 235 straipsnis, 236 straipsnis ir kitos BK numatytos nusikalstamos veikos.
Nustatytas administracinis teisės pažeidimas ar kituose teisės aktuose numatytas nusižengimas	
Nustatyto administracinio ar kito teisės pažeidimo medžiagą nutarta perduoti	
Kiti sprendimai, susiję su atsisakymu pradėti ikiteisminį tyrimą	
Nutarimo nuorašą	Pareiškėjui Grant Arthur Gochin

nutarta išsiųsti			
Nutarimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 168 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka per 7 dienas Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui.			
Nutarimą priėmė	Prokuroras	Sergejus Stulginskis	

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamentas 288603320, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Prokuroro nutarimas atsisakyti pradėti IT
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-09-24 Nr. IBPS-V-2526543-26
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-02-04 16:07:46 iki 2028-02-04 16:07:46. Veiksmą atliko 2026-09-24 11:23:29 (GMT+03:00) Sergejus Stulginskis, Prokuroras, Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamentas "Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-02-04 16:07:46 iki 2028-02-04 16:07:46. Veiksmą atliko 2026-09-24 11:23:30 (GMT+03:00) Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	IBPS sistema, versija 1.4.5
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-09-24 11:45:39)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo IBPS sistema 2026-09-24 11:45:39
Medžiagos Nr.	M-2-01-00074-26

PRIEDAS / ANNEX X-21

Galiojantis LGGRTC įstatymas ir nuostatai

Data / Date	Galiojantys nuo 2024-10-01
Nuoroda / Reference	LGGRTC įstatymo 2–4 straipsniai; Seimo nutarimas Nr. XIV-2987
Paskirtis / Purpose	Valstybinis Centro statusas ir įstatyme nustatyta mokslinių / taikomųjų tyrimų funkcija

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. 2 straipsnio 1 dalyje Centras apibrėžiamas kaip valstybės biudžetinė įstaiga, okupacinių režimų nusikaltimus vertinanti pasitelkdama mokslinius ir taikomuosius tyrimus.

3 straipsnyje Centro paskirtis siejama su moksliniais ir taikomaisiais tyrimais; 4 straipsnyje nustatomos mokslinių tyrimų ir sklaidos funkcijos.

Įstatymo tekstas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.40706/asr>

Nuostatai (Seimo nutarimas Nr. XIV-2987):

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d903f6c27bfe11ef84ff9693ecd03ff5>

PRIEDAS / ANNEX X-22

Landgericht Oldenburg, Strafkammer 4, IV AR 17/70

Data / Date	1970-04-27
Nuoroda / Reference	StA Oldenburg 2 Js 218/63; NLA OL Best. 140-4 Nr. 650; Best. 140-5 Acc. 38/1997 Nr. 459
Paskirtis / Purpose	Schleefo procesinis rezultatas: įrodymų stoka, o ne išteisinimas

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Operatyvinė formuluotė / Operative wording

aus dem tatsächlichen Grunde des mangelnden Beweises

[vertimas: „dėl faktinio įrodymų stokos pagrindo“ / dėl nepakankamų įrodymų].

Šis procesinis rezultatas šiame pareiškime naudojamas tiksliai: ne kaip kaltės ar nekaltumo sprendimas, o kaip proceso užbaigimas dėl įrodymų stokos.

Pilnas archyvinis dokumentas gali būti pateiktas paprašius; aukščiau pateikti tikslūs bylos ir archyvo rekvizitai.

PRIEDAS / ANNEX X-23

Rukšėno šaltinių naudojimas Krikštaponio byloje, kaip pranešė LRT

Data / Date	2021-06-15
Nuoroda / Reference	LRT publikacija
Paskirtis / Purpose	Palyginamasis atvejis: nepalankus karo ir pokario dokumentų naudojimas pagerbtam partizanui
Vieša nuoroda / Public source	https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1431382/ukmerge-ir-toliau-negirdi-raginiu-nukelti-pamin-kla-zydus-naikinusiam-partizanui-krikstaponiui

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. LRT publikacijoje cituojamas LGGRTC istorikas Alfredas Rukšėnas, vertinantis Krikštaponio atvejį pagal nacių laikotarpio komendanto dokumentus ir pokario baudžiamųjų bylų medžiagą.

Šaltinis naudojamas tik kaip palyginamasis metodikos atvejis, o ne kaip įrodymas, kad visose LGGRTC bylose taikoma viena kryptis.

Lithuania condemns Moscow court ruling targeting Baltic anti-Soviet partisa

BNS | 2026.10.07 11:48

This full-page visual preservation was prepared from a live browser verification of the LRT/BNS article on 9 October 2026.

The live page identified the article title, author (BNS), publication time (2026.10.07 11:48), and the following Foreign Ministry quotation:

“This is not the first time Russia has falsified history to smear the Baltic states and our freedom fighters, thus trying to divert attention from its war crimes and other atrocities in Ukraine,” the ministry said.

[vertimas: „Tai ne pirmas kartas, kai Rusija falsifikuoja istoriją, siekdama apjuodinti Baltijos valstybes ir mūsų laisvės kovotojus, taip bandydama nukreipti dėmesį nuo savo karo nusikaltimų ir kitų žiaurumų Ukrainoje“, – nurodė ministerija.]

The LRT/BNS report also named Juozas Ambrazevičius-Brazaitis among the persons targeted by the Moscow ruling. In the Step 3 filings this article is used only as public context and for the Ministry's own quoted wording; the Russian ruling is not relied upon as substantive evidence.

Permanent Wayback snapshot:

<https://web.archive.org/web/20261009030020/https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/3075199/lithuania-condemns-moscow-court-ruling-targeting-baltic-anti-soviet-partisans>

SOURCE-CONTROL NOTE / ŠALTINIO KONTROLĖ

This is a live-browser-verified visual preservation, not a reconstructed article text.

Verified with the live LRT page; permanent Wayback snapshot is identified above.

Used only for public-context and Ministry-quotation purposes.

PRIEDAS / ANNEX X-31

Oficiali Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos valstybės apdovanojimų duomenų bazė / Official State Awards Database of the Office of the President

Duomenų bazė / Database: <https://www.lrp.lt/lt/veikla/apdovanojimai/apdovanotu-asmenu-duomenu-baze/27252>

Asmuo / Person	Apdovanojimas / Award	Data / Date	Dekretas / Decree	Oficiali duomenų bazės nuoroda / Official database reference
Juozas Ambrazevičius-Brazaitis	Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius / Order of the Cross of Vytis, Grand Cross	2009-06-26	Nr. 1K-1907	https://www.lrp.lt/lt/veikla/apdovanojimai/apdovanotu-asmenu-duomenu-baze/27252?sqid=34c5c16222f5418d04f14c5d8a73f58224ebf282
Jonas Noreika	Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius / Order of the Cross of Vytis, Grand Cross	1997-02-14	Nr. 1205	https://www.lrp.lt/lt/veikla/apdovanojimai/apdovanotu-asmenu-duomenu-baze/27252?sqid=80f20e19a929d30e256e75e0f8dfc415f3700f17
Adolfas Ramanauskas	Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius / Order of the Cross of Vytis, Grand Commander's Cross	1998-03-06	Nr. 4	https://www.lrp.lt/lt/veikla/apdovanojimai/apdovanotu-asmenu-duomenu-baze/27252?sqid=0ae462e8d26df6176b5f1ce5b965a453dd0cb4cb
Adolfas Ramanauskas	Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius / Order of the Cross of Vytis, Grand Cross	1999-01-31	Nr. 310	Ta pati Prezidentūros duomenų bazė / Same Presidency database entry set for Adolfas RAMANAUSKAS

Pastaba / Note: Oficialioje Prezidentūros duomenų bazėje Adolfas Ramanauskas pateikiamas vardu „Adolfas RAMANAUSKAS“ be slapyvardžio „Vanagas“. Šis priedas tik identifikuoja valstybinius apdovanojimus; juo neteigiama, kad pirminiai sprendimai dėl apdovanojimų rėmėsi LGGRTC išvadomis.